

Klager

Psykolog



Oslo, 09.03.2021
FER-sak: 03/21K

FAGETISK KLAGESAK – KONKLUSJON UTEN KONTRADIKSJON

Klager:

Innklaget psykolog:

Fagetisk råd i Norsk psykologforening (FER), mottok klagen 21.01.21 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 09.03.21, av et setteråd bestående av xx, xx og xx.

VEDTAK:

5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

BAKGRUNN FOR KLAGEN:

Klagen ble opprinnelig sendt sommeren 2018, men returnert til klager med krav om fjerning av tredjepersonsopplysninger før klagen kunne behandles. Grunnet en angivelig misforståelse ble ny klage ikke sendt før nå (dato?)

Klagen gjelder en sakkyndig rapport i sak etter Lov om barn og foreldre som psykologspesialist xx leverte for tingretten i november 2017.

De sentrale klagepunktene, slik FER oppsummerte dem, er:

1. Mangel på respekt.

Generelt hevder klager at rapporten inneholder mye alminnelig synsing som mangler faglig begrunnelse, eller begrunnelse overhodet. Dette medfører, ifølge klager, at vurderingene av henne oppleves som krenkende. Klager fremstilles i et dårlig lys og som opphavet til alle problemer.

2. Partiskhet.

Rapporten oppleves også, ifølge klager, som partisk og ensidig. Opplysninger fra far og hans familie presenteres først, noe som i utgangspunktet, fører til at hun fremstilles i et svært negativt lys. Det gjøres heller ingen forsøk på å drøfte eller finne andre

forklaringer på de hendelser og fenomener som beskrives, og det legges, ifølge klager liten vekt på de positive opplysninger som kommer fra henne selv og hennes familie.

3. Manglede på kompetanse og vitenskapelighet. Metodebegrensninger. Rapporten mangler, ifølge klager, faglig tyngde og fyller dermed ikke de fagetiske kravene til «å arbeide i overensstemmelse med vitenskapelige prinsipper og underbygget erfaring». Klager fremsetter to eksempler på dette, et som gjelder psykologens vurdering av henne og et som gjelder vurderingen av far. Far er imidlertid ikke part i klagesaken og dette eksemplet vil derfor ikke bli kommentert videre.

Eksemplet som gjelder klager, er at psykologen i sin rapport skriver at: «mor tyr til umodne strategier og velger ungene vekk for at hun skal slippe å sitte alene på julaften». Klager opplever denne vurderingen som unøyaktig personlig synsing uten relasjon til kontekst (foreldrekonflikten) og hun reagerer også på at dette eksemplet anvendes for å underbygge en påstand om at hun er generelt umoden.

Klager mener, på bakgrunn av dette, at psykologen i liten grad har vært oppmerksom på begrensninger i de valgte metodene og fremgangsmåtene og dermed også på konsekvensen dette har for de konklusjonene som kan trekkes. Generelt viser psykologien, ifølge klager, også liten forståelse for, og refleksjon over, egne begrensninger.

4. Integritet. Under dette punktet viser klager til en rekke eksempler på at psykologen gjennom sin fremstilling tilslører, bygger på ensidig grunnlag eller er unøyaktig. Ett eksempel gjelder fars påståtte voldsutøvelse der psykologen oppfatter at påstand står mot påstand. Hun understreker også at klager ikke alltid holder seg til sannheten og at dette medfører et problem med troverdighet. Klager reagerer på det hun oppfatter som en påstand om at hun lyger i dette tilfellet og at hun også har en tendens til å lyge generelt.

Klager opplever videre at psykologen blander roller når hun tar for seg påstanden om at det ene barnet skal ha vært utsatt for seksuelle overgrep. Slik klager opplever det prøver psykologen å etterforske saken i stedet for å påpeke det åpenbare, nemlig at det ikke foreligger bevis for overgrep til tross for en rekke utspøringer av barnet, utspøringer som også, etter klagers oppfatning, har foregått på en uheldig måte av ikke fagkyndige personer.

Avslutningsvis mener klager at psykologen, pga. sin ensidighet og leting etter «bevis», går ut over mandatet. Det er retten som skal ta stilling til spørsmål om bosted og samvær, ikke psykologen.

SAKSGANG:

21.01.21 FER mottok klage, datert 23.05.2018.
16.02.21 FER vurderte seg inhabile og sendte klagen videre til setterrådet
09.03.21 Setterrådet vurderte saken i møte.

FERs OPPSUMMERING OG VURDERING:

FER har gjennomgått klagen og lest den sakkyndige rapporten. Rådet har ikke forutsetninger for å vurdere rapportens faktiske innhold eller vurderinger, kun om de fagetiske prinsippene har blitt brutt.

Rapporten gjengir først mandatet som var: a) å gi en beskrivelse og vurdering av barna, deres utviklingsstatus og omsorgsbehov, samt å drøfte hva eventuelle avvik kunne skyldes, b) beskrive og vurdere foreldrenes omsorgs-/og samværsevne mht. å kunne oppfatte og ivareta barnas behov, c) beskrive og vurdere den følelsesmessige tilknytning mellom barna og foreldrene, d) gi prognose/vurdere konsekvensene for barna ved oppvekst hos hver av foreldrene og ulike samværsordninger og e) drøfte særlig eventuelle risikomomenter da det i saken er påstander om voldsutøvelse (far) og seksuelle overgrep (mor). Den sakkyndige skulle gi uttrykk for tvil der det er tvil og opplyse om årsaken til dette. Det forutsettes at den sakkyndige har samtaler med begge parter og med barna samt at det foretas observasjoner av begge parter sammen med barnet i foreldrenes respektive hjem.

Det understrekes i mandatet at den sakkyndige står fritt til å innhente komparentopplysninger, men skal også informere barnet om saken og gi barnet anledning til å uttale seg i spørsmål om fast bosted og samvær.

For å kunne besvare mandatet har psykologen hatt samtaler med partene, samtaler med barna, samtaler med mors samboer og medlemmer av partenes respektive opprinnelsesfamilier. Videre har psykologen foretatt samspillsobservasjon av barna bl.a. av barna sammen med sine foreldre. Det er også innhentet opplysninger fra skole, barnevernstjenesten, NAV og lege. Det opplyses at både mor og far har vært imøtekommende og samarbeidsvillige. Strukturen i rapporten gjenspeiler den metodiske tilnærmingen

Psykologens beskrivelse av utredningen er i tråd med mandatet, bortsett fra at det ikke var mulig å se ett av barna i samvær med klager. Det opplyses også at utredningen, i tillegg til egne undersøkelser, bygger på sakens dokumenter. Disse dokumentene er ikke kjent for FER. Slik FER vurderer det, er utvalget av metoder som er valgt tilstrekkelig til å besvare mandatet.

I innledningen heter det at de psykologfaglige vurderingene vil skje fortløpende. Samtidig er de fleste vurderingene gjort i egne vurderingsavsnitt mot slutten av rapporten. Rapporten bærer preg av manglende tegnssetting, og referatene fra samtaler veksler mellom 1. og 3. person. Dette fører til at fremstillingen bærer preg av å være lite organisert rundt forhåndsdefinerte tema, men fremstår mer som et ubearbeidet referat fra samtale. Disse forholdene gjør skillet mellom datainnsamling og vurderinger uklart, og også at argumentasjon og slutninger blir lite tydelige.

I vurderingsavsnittet om barna presenteres først ulike kilder og komparenter og hvem av disse som er opphav til ulike opplysninger. Deretter kommer et underavsnitt med tittelen «Hva kan eventuelle avvik skyldes» der de fleste av vurderingene av barna er samlet. Imidlertid refererer vurderingene av det eldste barnet mest til generelle forhold og i mindre grad til konkrete forhold i saken. Denne skjevheten er ikke like tydelig når det gjelder barn nr. 2.

Når det gjelder omsorgsevne, fremhever psykologen funksjonsnivå, symptomnivå, modenhet og mentaliseringsevne som aktuelle vurderingsdimensjoner. Deretter presenteres opplysninger fra ulike komparenter og kilder, og til slutt gjør psykologen sine vurderinger. Deretter gjøres det spesifikke vurderinger av barna følelsesmessige tilknytning til foreldrene, konsekvenser ved ulike omsorgsalternativ, vold, rusmisbruk og seksuelle overgrep. Mht. følelsesmessig tilknytning redegjør psykologen for historiske data, aktuelle forhold og observasjoner som sannsynliggjør at den følelsesmessige tilknytning til foreldrene er usikker, spesielt i forhold til mor. I avsnittet om vold konkluderes det med påstand mot påstand. I dette avsnittet opplyses

det også at mor noen ganger ikke snakker sant, noe som fører til problemer med troverdighet. Det er imidlertid uklart om oppfatningen om at mor lyver er psykologens egen vurdering, eller om denne er en påstand som kommer fra fars familie.

I avsnittet om rus uttaler psykologen at dette spørsmålet, på samme måte som vold, blir uavklart, «hengende i luften». I avsnittet om mulige seksuelle overgrep redegjør psykologen for begge parters oppfatning av saken, uttalelser fra barna og seksualisert atferd. Det blir også understreket at saken er henlagt pga. bevists stilling.

FER har ingen mulighet for å etterprøve psykologens vurderinger eller vektning av faktiske opplysninger, og forutsetter at partene har hatt anledning til å stille spørsmål ved disse gjennom den rettslige behandlingen av saken. FER har forståelse for at utredninger i saker om barn og foreldre kan oppleves som belastende og urettferdige, men den sakkyndige psykologens rolle i disse sakene er tross alt å opplyse saken og gi retten et saklig vurderingsgrunnlag. At psykologen oppfatter forhold annerledes enn partene i sakene, er en del av dette.

Med utgangspunkt i klagepunktene som ble åpnet for behandling, har FER gjort følgende oppsummering og vurdering:

i) Klagepunkt 1

FERs vurdering: Når det gjelder påstanden om mangel på respekt, finner ikke FER at psykologen har handlet i strid med EPNP på dette punktet. Det er ikke noe entydig forhold mellom opplevelsen av å være krenket og mangel på respekt.

ii) Klagepunkt 2

FERs vurdering: FER har forståelse for at parter kan oppleve en konklusjon som går imot dem som partisk, men FERs vurdering er det ikke grunnlag for å konkludere med at psykologen har handlet i strid med EPNP på dette punktet.

iii) Klagepunkt 3

FERs vurdering. Som nevnt, kunne det være ønskelig at psykologens argumentasjon og vurderinger kommer tydeligere frem og at de var klarere relatert til de konkrete saksforholdene i saken. Selv om ikke alt er redegjort for i detalj, kan imidlertid ikke FER konkludere med at psykologen har arbeidet i strid med prinsippene om kompetanse.

iv) Klagepunkt 4

FERs VURDERING: FER finner ikke at det er dokumentert at psykologen hevder at mor lyver, heller ikke at psykologen «etterforsker» påstanden om seksuelle overgrep. Tvert imot gjøres det klart at det foreligger ulike oppfatninger av dette samt at saken er henlagt. FER finner heller ikke at psykologen gjennom sitt arbeid har gått ut over sitt mandat ved å «binde» retten eller overta rettens funksjon. Retten baserer sin avgjørelse på flere kilder, hvorav den sakkyndige utredningen er en av kildene.

FERs KONKLUSJON:

Den skriftlige fremstillingen kunne med fordel vært tydeligere og mer strukturert slik at det var lettere å skille mellom beskrivelser og vurderinger. På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen finner imidlertid ikke FER at psykologen i sitt arbeid har brutt EPNP.

Vedtak: 5.1.1.2 Brudd på de fagetiske prinsippene er ikke godtgjort.

Vedtaket fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd (Setteråd)
Norsk psykologforening

for leder, Pernille Henriksen, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Håkon Kongsrud Skard